

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ СПОРТУ

**СИЛАБУС
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОЛІМПІЙСЬКИЙ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ**

рівень вищої освіти: бакалавр

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

спеціалізація/освітньо-професійна програма: Олімпійський та професійний спорт

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК 43

мова навчання: українська

форма контролю: екзамен

2. Розробники:

Романенко Віктор Васильович., кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії і методики спорту

Науково-педагогічні працівники, які викладають курс:

Романенко Віктор Васильович., кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії і методики спорту

3. Контактна інформація

Романенко Віктор Васильович – вул. Острозького, 32, e-mail: romanenko.viktor.62@gmail.com

4. Кількість кредитів ЄКТС. Обсяг дисципліни «Олімпійський та професійний спорт» складає 3 кредити ЄКТС (90 годин).

5. Рік і семестр вивчення курсу. Дисципліна «Олімпійський та професійний спорт» вивчається на 4 курсі бакалавра, у 8 навчальному семестрі.

6. Опис навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни полягає у науково-методичному обґрунтуванні генези олімпійського руху та професійного спорту, сучасного стану і перспектив розвитку олімпійського руху у світі і Україні, організаційно-правових та соціально-економічних засад Олімпійського та професійного спорту. Обсяг дисципліни - 3 кредити ЄКТС. Основні теми: історичні і організаційні основи олімпійського спорту; соціально-політичні, правові і економічні основи олімпійського спорту; професійний спорт як соціальне явище; історія розвитку та становлення професійного спорту; організаційно-правові та економічні засади професійного спорту. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Мета навчальної дисципліни - вивчення історії і розвитку олімпійського руху, його ідеалів і принципів, місця в системі явищ, сучасного громадського життя, організаційно-правових і економічних основ олімпійського спорту, розуміння його гуманістичної та соціальної значущості, надання майбутнім спеціалістам необхідних знань, умінь і навичок в сфері олімпійського та професійного спорту для їх застосування в подальшій професійній діяльності.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Дисципліна „Олімпійський та професійний спорт” має логічні взаємозв'язки з такими навчальними дисциплінами: філософія, соціологія, основи економічних теорій, правознавство, історія ФК, загальна теорія підготовки спортсменів.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати місце і значення олімпійського і професійного спорту у сучасному суспільстві, передумови формування Олімпійського та професійного спорту; організаційно-правові та соціально-економічні засади олімпійського і професійного спорту та принципи ефективного управління ними, комерційні та спортивні аспекти побудови систем змагань, особливості підготовки професійних спортсменів у командних та індивідуальних видах спорту.

Вміти виділити і застосувати ключові чинники формування і розвитку олімпійського і професійного спорту, застосовувати у практичній діяльності новітні організаційно-правові та соціально-економічні аспекти функціонування олімпійського і професійного спорту; визначати пріоритетність розвитку видів Олімпійського та професійного спорту, розробляти системи змагань з обґрунтуванням їх економічної ефективності.

**Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення
навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми
«Олімпійський та професійний спорт» для бакалавра рівня вищої освіти
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт**

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність планувати та управляти часом.
ЗК 2	Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів фахової етики, визнавати принципи наставництва, співпрацювати в команді з іншими фахівцями та робити свій внесок у командну роботу.
ЗК 3	Здатність працювати з фаховою інформацією, впроваджувати сучасні наукові дані у практичну діяльність.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК 1	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базових знань з історичних закономірностей та особливостей розвитку фізичної культури і спорту.
ФК 2	Здатність формувати предметні компетенції з видів спорту та раціональне поєднання нових підходів до освітнього процесу.
ФК 3	Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках фізичної культури і спорту.

7. Розподіл годин по видам занять. Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять			Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	Практичні, семінарські		
Денна	16	0	16	58	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: «Історія фізичної культури», «Основи теорії і методики спортивного тренування», «Біохімія», «Фармакологія в спорті».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

№	ЗМІСТ	Кількість годин		
		лекції	прак.	самоств. робота
1.	Олімпійський та професійний спорт як види діяльності	2		4
2.	Олімпійські ігри Стародавньої Греції.	2	2	4
3.	Відродження олімпійського руху.		2	4
4.	Міжнародна олімпійська система: фундаментальні принципи, структура, діяльність	2		6
5.	Соціально-політичні і організаційно-правові основи олімпійського спорту	2	2	4
6.	Організація, проведення і програма Олімпійських ігор		2	4
7.	Економічні основи олімпійського спорту	2		4
8.	Олімпійський спорт в Україні		2	4
9.	Професійний спорт як соціальне явище		2	4
10.	Формування та розвиток професійного спорту	2		6
11.	Організаційно-правові засади професійного спорту	2		4
12.	Економічні засади професійного спорту		2	6
13.	Професійний спорт у Європі. Розвиток професійного спорту в Україні	2	2	4
	Разом навчальних годин :	16	16	58

Зміст навчальної дисципліни за темами

РОЗДІЛ 1. Історичні і організаційні основи олімпійського спорту

Тема 1. Олімпійський спорт як наукова та навчальна дисципліна.

Предмет навчальної дисципліни “Олімпійський і професійний спорт”.

Професійний спорт як складова сучасного спортивного руху.

Специфічні функції дисципліни “Олімпійський і професійний спорт” як системи знань, а також сукупності предметів і явищ: описова, пояснювальна, прогностична, практична, методологічна і систематизуюча.

Структурні елементи “Олімпійського і професійного спорту” як наукової і навчальної дисципліни.

Завдання і зміст програмних вимог та структура предмету “Олімпійський і професійний спорт”.

Основні терміни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Методи наукового дослідження проблем професійного спорту.

Тема 2. Олімпійські ігри Стародавньої Греції. Відродження олімпійського руху.

Передумови виникнення олімпійського спорту.

Спортивні споруди Стародавньої Греції. Принципи, мета і завдання ігор їх програма та атрибутика. Учасники і переможці ігор Стародавньої Греції.

Підготовка спортсменів-олімпійців. Кризові явища в олімпійському спорті Стародавньої Греції і кінець олімпійських ігор. Римський період проведення олімпійських ігор і причини їх заборони.

Передумови відродження. Олімпійський конгрес 1894 року, його програма і значення для відродження Ігор і розвитку Олімпійського руху. Роль П'єра де Кубертена у відродженні Ігор, Олімпіад. Олімпійський прапор, символ, девіз і емблема.

Олімпійський вогонь, олімпійська клятва і нагороди.

Утворення Міжнародного олімпійського комітету (МОК). Завдання МОК та його діяльність до початку 20 століття.

Тема 3. Міжнародна олімпійська система: принципи, структура, діяльність.

Сучасний олімпізм і його основні принципи.

Діяльність МОК, мета, завдання, принципи комплектування, кількісний склад, структура, керівні органи. Сесії МОК.

Міжнародні спортивні федерації. Національні олімпійські комітети та їх роль у зміцненні Міжнародного олімпійського руху.

Учасники олімпійських ігор. Допуск спортсменів до них. Регіональні і континентальні ігри як складова частина міжнародного олімпійського руху. Практика їх проведення.

Характеристика Азіатських, Африканських і Панамериканських і інших ігор.

Олімпійська хартія, міжнародна олімпійська академія, Олімпійський музей

Тема 4. Президенти Міжнародного олімпійського комітету і їх роль у розвитку олімпійського руху.

Періодизація розвитку олімпійського руху і особливості періодів в залежного від керівництва олімпійським рухом.

Характеристика діяльності президентів МОК: Деметріус Вікелас (1894-1896); П'єр де Кубертен (1896-1925); Анрі де Байє-Латур (1925-1942); Юханнес Зігфрід Едстрем (1942-1952); Ейвері Брендедж (1952-1972); Майкл Морріс Кілланін (1972-1980); Хуан Антоніо Самаранч (1980-2001); Жак Рогге (2001-2012); Томас Бах (2013- ...)

Тема 5. Організація, проведення і програма олімпійських ігор.

Терміни проведенні та тривалість ігор Олімпіад і Зимових Олімпійських ігор.

Місце проведення Олімпійських ігор. Вибір міста, організатора Олімпійських ігор.

Вимоги до мис-кандидатів на проведення Олімпійських ігор. Підготовка та проведення Олімпійських ігор.

Взаємодія МОК, НОК, МСФ і ОКОІ як передумова успішного проведення Олімпійських ігор.

Програми сучасних Олімпійських ігор. Критерії МОК для включення виду спорту і окремих дисциплін до програми Олімпійських ігор. Види спорту, що представлені в програмах Ігор Олімпіад і зимових Олімпійських ігор.

Участь жінок в Олімпійських іграх.

Перспективи подальшого вдосконалення програм Олімпійських ігор.

РОЗДІЛ 2. Соціально-політичні, правові і економічні основи олімпійського спорту

Тема 1. Аматорство в олімпійському спорті.

Еволюція уявлення про спортсмена-аматора. Проблема аматорства в сучасному олімпійському спорті. Допуск спортсменів-професіоналів до участі в Іграх Олімпіад (1988 р.).

«Відкриті» Олімпійські ігри за вирішення проблеми, аматорства і професіоналізму в олімпійському спорті.

Сучасні погляди на професіоналізацію олімпійських ігор.

Тема 2. Соціально-політичні і організаційно правові основи олімпійського спорту.

Організаційна структура професійних ліг. Організаційна структура професійного спортивного клубу.

Асоціації спортсменів професійних ліг.

Основи правового регулювання в професійному спорті. Трудові взаємовідносини у професійному спорті.

Тема 3. Економічні основи олімпійського спорту.

Економічна діяльність МОК. Програма «Олімпійська солідарність». Міжнародні олімпійські рекламно-спонсорські програми «ТОП».

Джерела прибутків МОК і проблема їх розподілу серед організацій, що мають безпосереднє відношення до олімпійського спорту.

Фінансування олімпійського спорту в різних країнах світу. Спонсорство, ліцензування, реклама і маркетинг та їх значення у фінансуванні олімпійського спорту в різних країнах.

Економічні програми організації і проведення Олімпійських ігор. Матеріальні видатки на підготовку і проведення деяких Олімпійських ігор (Токіо, 1964; Мюнхен, 1972; Монреаль, 1976; Лос-Анджелес, 1984; Сеул, 1988; Барселона, 1992; Атланта, 1996; Сідней, 2000; Афіни, 2004; Пекін, 2008; Лондон, 2012). Основні статті прибутків при проведенні Олімпійських ігор.

Тема 4. Олімпійський спорт в Україні.

Стан розвитку спорту в Україні до 30-х років.

Спортсмени України на Олімпійських іграх в 50-60 роки.

Українські спортсмени, котрі в різні роки домагалися перемог в Олімпійських іграх.

Визнання МОК Національного олімпійського комітету України (1992 р.) і проблеми олімпійського спорту в Україні.

Концепція підготовки спортсменів України до Ігор Олімпіад та Зимових Олімпійських ігор.

Спортсмени України в зимових олімпійських іграх (1956-2006 р.р.).

Олімпійці Вінниччини, їх досягнення в Олімпійських іграх.

РОЗДІЛ 3. Професійний спорт як соціальне явище. Історія розвитку та становлення професійного спорту

Тема 1. Професійний спорт як соціальне явище.

Сутність професійного спорту як соціального явища.

Загальні функції професійного спорту.

Специфічні функції професійного спорту.

Тема 2. Історія розвитку професійного спорту

Ознаки професіоналізму в спорті Стародавній Греції.

Передумови виникнення професійного спорту в новітній час.

Роль засобів інформації у формуванні та розвитку професійного спорту.

Тема 3. Формування та розвиток професійного спорту на Північно-американському континенті.

Формування та розвиток бейсболу на Північно-Американському континенті.

Розвиток та формування американського футболу на Північно-Американському континенті.

Формування та розвиток хокею на Північно-Американському континенті.

Тема 4. Формування та розвиток професійного спорту на Європейському континенті.

Формування та розвиток боксу на Європейському континенті.

Формування та розвиток футболу в провідних країнах Європи.

Формування та розвиток баскетболу на Європейському континенті.

Формування та розвиток велоспорту на Європейському континенті.

РОЗДІЛ 4. Організаційно-правові та економічні засади професійного спорту.

Тема 1. Організаційна структура професійних ліг.

Організаційна структура професійного спортивного клубу (команди).
Асоціація спортсменів спортивних ліг.

Тема 2. Основи правового регулювання відносин у професійному спорті.

Трудові взаємовідносини в професійному спорті. Основні принципи правового регулювання в командах спортивних професійних клубів.

Тема 3. Економічні засади професійного спорту.

Специфіка бізнесу у професійному спорті. Джерела прибутків професійного спорту. Статті видатків у професійному спорті.

Тема 4. Участь українських спортсменів на міжнародній арені.

Виступ українських спортсменів на Олімпійських іграх з 1992 року по теперішній час.

Діяльність НОК України та федерацій з видів спорту при підготовці та участі спортсменів в змаганнях вищого ґатунку.

Тема 5. Основні показники динаміки економічної діяльності спортивних клубів, федерацій з видів спорту.

Перспективи розвитку та діяльності національних федерацій України на європейській та світовій арені.

Ліцензування у професійному спорті (продаж підприємцям прав на застосування символіки ліги, клубу) у своїх інтересах.

Тематика практичних занять

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
		Денна форма
		ФКС
1	Олімпійський та професійний спорт як вид діяльності	1
2	Олімпійські ігри Стародавньої Греції	1
3	Відродження олімпійського руху	1
4	Міжнародна Олімпійська система	2
5	Президенти Міжнародного олімпійського комітету	1
6	Організація проведення і програма Олімпійських ігор	2
7	Соціально-політичні і організаційно-правові основи олімпійського спорту	1
8	Професійний спорт як соціальне явище	1
9	Формування та розвиток професійного спорту	2
10	Олімпійський спорт в Україні	1
11	Організаційна структура управління професійним спортом	2
12	Вибір і підготовка спортсменів у професійному спорті	1
13	Система змагань у професійному спорті	1
	Усього годин	16

8. Методичні вказівки для студентів

Завдання для самостійної роботи студентів

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
		Денна форма ФКС
1	Теорія виникнення спорту в суспільстві	2
2	Припинення Олімпійських ігор в Стародавній Греції	2
3	Міжнародний олімпійський комітет і основи його діяльності	2
4	Місце проведення Олімпійських ігор	2
5	Економічні програми організації і проведення Олімпійських ігор	2
6	Виступ вінницьких спортсменів на Олімпійських іграх	2
7	Роль засобів масової інформації у формуванні та розвитку професійного спорту	2
8	Трудові взаємовідносини у професійному спорті	2
9	Джерела прибутків у професійному спорті	2
10	Олімпійський спорт в системі суспільних вартостей	2
11	Динаміка програм Олімпійських ігор Стародавньої Греції	2
12	Системи фізичного виховання в полісах Стародавньої Греції	2
13	Відновлення ідей Олімпізму в XV- XVIII ст.	2
14	Напрями та результати роботи Конгресу 1894 р. Створення МОК.	2
15	Провідні принципи олімпійського спорту	2
16	Олімпійська хартія – основний правовий документ олімпійського спорту	2
17	Типові структури та зміст діяльності ОКОІ	2
18	Діяльність МОК у 1980-2006рр.	2
19	Боротьба з апартеїдом в спорті	2
20	Боротьба із застосуванням допінгу в спорті	2
21	Економічна діяльність Міжнародного олімпійського комітету	2
22	Загальні соціальні функції професійного спорту	3
23	Ознаки професіоналізму у спорті Стародавньої Греції	2
24	Формування та розвиток американського футболу на Північно-Американському континенті	3

25	Формування та розвиток боксу на Європейському континенті	3
26	Асоціація спортсменів професійних ліг	3
27	Основи правового регулювання у професійному спорті	2
	Усього годин	58

9. Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Олімпійський та професійний спорт» для ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН 1	Знає місце і значення олімпійського і професійного спорту у сучасному суспільстві.
ПРН 2	Знає організаційно-правові та соціально-економічні засади олімпійського і професійного спорту та принципи ефективного управління ними.
ПРН 3	Знає особливості підготовки професійних спортсменів у командних та індивідуальних видах спорту.
ПРН 4	Виділяє і застосовує ключові чинники формування і розвитку олімпійського і професійного спорту.
ПРН 5	Визначає пріоритетність розвитку видів олімпійського та професійного спорту.
ПРН 6	Розробляє системи змагань з обґрунтуванням їх економічної ефективності.

10. Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

№ п/п	Назва теми	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1	Олімпійський та професійний спорт як вид діяльності	Експрес-контроль	5
2	Олімпійські ігри Стародавньої Греції	Презентації	3
3	Відродження олімпійського руху	Експрес-контроль Презентації	5
4	Міжнародна Олімпійська система	Експрес-контроль Презентації	4

5	Президенти Міжнародного олімпійського комітету	Доповіді Презентації	5
	Контрольна робота	Тестування	8
6	Організація проведення і програма Олімпійських ігор	Експрес-контроль Презентації	5
7	Соціально-політичні і організаційно-правові основи олімпійського спорту	Експрес-контроль	4
8	Економічні програми організації і проведення Олімпійських ігор	Експрес-контроль	4
9	Олімпійський спорт в Україні	Експрес-контроль Презентації	4
	Контрольна робота	Тестування	7
10	Професійний спорт як соціальне явище	Експрес-контроль	3
11	Ознаки професіоналізму у спорті Стародавньої Греції	Експрес-контроль Доповіді	5
12	Формування та розвиток професійного спорту	Експрес-контроль Презентації	4
13	Загальні соціальні функції професійного спорту	Експрес-контроль	4
	Контрольна робота	Тестування	7
14	Організаційна структура управління професійним спортом	Експрес-контроль Презентації	3
15	Вибір і підготовка спортсменів у професійному спорті	Експрес-контроль	3
16	Формування та розвиток професійного спорту на Північно-Американському континенті	Експрес-контроль	3
17	Формування та розвиток професійного спорту на Європейському континенті	Експрес-контроль	3
18	Основи правового регулювання у професійному спорті	Експрес-контроль	3
	Контрольна робота	Тестування	8
	Усього:		100

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Булатова М.М. Енциклопедія Олімпійського спорту в запитаннях і відповідях - К.: Олімпійська література, 2009. – 400 с.
2. Платонов В.М., Гуськов С.И., Юшко Б.Н., Линець М.М. Профессиональный спорт. - К.: Олімпійська література, 2000. - 487 с.
3. Платонов В.Н. Олимпийский спорт: в 2 т. - К.: Олимпийская литература, 2009.
4. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник (в 2 кн.). - К.: Олимпийская литература, 1994. - 496 с.
5. Энциклопедия Олимпийского спорта / Под общ. ред. В.Н. Платонова. – К.: Олимпийская литература, 2004.

Додаткова література :

1. Борисова О.В. Формирование системы тенниса в Украине. Автореф. канд. дис. НУФВиСУ. -К., 2000. -19 с.
2. Гуськов С.И. В атаке доллар. -М.: Мысль, 1988. -301 с.
3. Гуськов С.И. Любитель или профессионал? -М.: Знание, 1988. - 96 с. (Новое в жизни, науке, технике. Сер. “ФиС”, № 1-2).
4. Гуськов С.И. Профессиональный спорт и международное спортивное движение // ТиПФК, 1991, № 8. -С.56-59.
5. Кулик В.В. Олімпійський у серцях вогонь. – К: «МП Леся», 2008. – 308 с.
6. Линець М.М. Професійний спорт як соціальне явище // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія 3: Педагогіка і психологія. - 1998, № 2. -С.131-133.

7. Линець М.М. Формування правових засад професійного спорту в Європі // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції “Роль фізичної культури в здоровому способі життя”: 24-25 грудня 1999 р. -Львів, 1999. -С.63-64.
8. Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури і спорту. -К.: Олімпійська література, 1994. - 152 с.
9. Осипенко Л., Піхуля В. Спорт чи бізнес?: Про деякі факти і події в професіональному спорті. -К.: Молодь, 1983. -152 с.
- 10.Петровский В.В., Матвеев С.Ф., Драгунов Л.А. Профессиональный спорт. Методические рекомендации по учебной дисциплине. Вып. 1. - К.: УГУФВиС, 1994. - 23 с.
- 11.Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт. Учебник. Т. 1-й. - К.: Олимпийская литература, 1994. -С.400-415.
- 12.Пономарев Н.И. Профессиональный спорт как субкультура // ТиПФК, 1995, № 8. -С.56-58.
- 13.Суник Александр. Российский спорт и олимпийское движение на рубеже XIX – XX веков. Изд. 2-е, исправл. и дополн. – М.: Советский спорт, 2004. – 764с.

Електронні ресурси:

1. <https://www.olympic.org/>
2. <http://noc-ukr.org/>
3. <http://www.sieps.se/en/>

12. Політика академічної доброчесності.

Загальновідомо, що академічна доброчесність включає в себе сукупність духовних цінностей, таких як чесність, справедливість, довіра, повага і відповідальність, яких повинні дотримуватися усі учасники науково-освітнього процесу. Порушеннями принципів академічної сумлінності є ряд некоректних дій з боку будь-якого учасника науково-освітнього процесу,

наприклад, плагіат, який є елементом неправомірної поведінки у науковій сфері.

Однією з важливих цілей викладання дисципліни «Олімпійський та професійний спорт» є не лише формування творчого і логічного мислення, а й створення у студентів професійних і загальнокультурних цінностей підтримання принципів академічної доброчесності і коректної наукової поведінки.